

**Т. І. ДАНЬКО, М. М. МАГДИЧ (УКРАЇНА, ЛЬВІВ)
ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ РАЦІОНАЛЬНОГО
ВИКОРИСТАННЯ НАФТИ ТА НАФТОПРОДУКТІВ В УКРАЇНІ**

*Національний університет «Львівська політехніка»
79000, вул. Степана Бандери, 12, Львів, Україна; mahdug@ukr.net*

The problems, related to extraction, development and rational use of oil and petroleum products, are considered. It has been established that rational and efficient oil production will help the state ensure a stable, uninterrupted and cost-effective satisfaction of domestic and external demand for oil, its products of processing and related products; high and stable revenues to the state budget; exit of Ukraine into new world markets due to increased export of this raw material. The priority directions of support, development and rational use of oil and petroleum products in Ukraine are highlighted.

Екологічна ситуація, яка склалася сьогодні в Україні характеризується, як кризова, через нехтування об'єктивними законами розвитку, відтворення та раціонального використання природно-ресурсного потенціалу країни. Неконтрольоване використання вичерпних природних ресурсів, низький рівень екологічної свідомості суспільства сприяли нераціональному природокористуванню. Зокрема, відбувається велике виснаження і деградація нафтогазових родовищ, значно погіршуються геологічні, технічні та економічні умови їх експлуатації. Оскільки запаси нафти є обмеженими і вони не відновлюються, тому питання, які пов'язані з видобутком, розвитком та раціональним використанням нафти та нафтопродуктів набувають все більшого значення.

Проблеми видобутку нафти в Україні пов'язані з тим, що понад 70% запасів нафти за критеріями рівня виснаження запасів, обводнення продукції, в'язкості, колекторських характеристик порід належать до категорії важковидобувних. Їх віднесено до низькопроникних колекторів, поклади яких багатопластові, з високою літологічною неоднорідністю як за площею, так і за товщиною продуктивних розрізів. Дві третини таких запасів зосереджено в покладах, що залягають на глибинах понад 2500 м. Розроблення важковидобувних запасів нафти потребує застосування специфічних, наукоємних і високовитратних технологій та обладнання.

За даними Інтерфаксу показники імпорту нафти та нафтопродуктів за січень – травень 2018 року порівняно з аналогічним періодом 2017 року зросли на 36,8 %, тобто на понад 100 тисяч тонн, що обійшлося Україні у 205,5 мільйонів доларів (на 66,8% більше ніж в попередньому році). Водночас, на Прикарпатті та в Бориславі на Львівщині чорне золото витікає з під землі потрапляючи на присадибні ділянки та підвали житлових будинків. Експерти стверджують, що поклади нафти в даних районах можуть забезпечити внутрішнє споживання в Україні на 336 років. Але наразі, у зв'язку з халатним ставленням держави до витоків нафти з під землі, маємо екологічні проблеми пов'язані з забрудненням води та затопленням будинків даним ресурсом. Раціональний та ефективний видобуток нафти допоможе державі забезпечити: стабільне, безперебійне й економічно ефективне задоволення внутрішнього й зовнішнього попиту на нафту, продукти її переробки та продукти супутніх товарів; високе та стабільне надходження до державного бюджету; вихід України на нові світові ринки через збільшення експорту даної сировини.

Таким чином, одним із пріоритетних напрямків для підтримки раціонального використання нафти та нафтопродуктів в Україні є залучення вітчизняних та іноземних інвестицій під державні гарантії і страхування, що дозволить збільшити обсяги майбутніх інвестицій, розширить практику залучення іноземних інвесторів через аукціони, а також розширить міжнародне співробітництво з Україною через спільне освоєння нових родовищ іноземними компаніями – переможців конкурсів (тендерів) на право їх розробки.

Отже, нафта та нафтопродукти є стратегічною сировиною і одним з найважливіших факторів економічної незалежності будь-якої держави, а також посідають чільне місце у світовій структурі споживання первинних енергоносіїв. Видобуток та раціональне використання нафти допоможе Україні уникнути економічних проблем, підвищити рівень конкурентоспроможності та зміцнити свої позиції на вітчизняному та світовому ринку.